

Motion till riksdagen

1988/89:Jo894

av Anna Horn af Rantzien m. fl. (mp)

Landsbygdskulturen

Ett sårbart samhälle

Vi lever i ett sårbart samhälle. Sårbarheten har ökat med alla de maskiner och verktyg som gjort livet bekvämare – men också hetsigare. Stordrift och centralisering har gått hand i hand med den industriella utvecklingen. Tidigare var förhållandena mellan stad och landsbygd mer välbalanserade. Staden med sina rika möjligheter till högre utbildning och kommersiellt kultur- och varuutbud m.m. låg i nära kontakt med och försörjdes till stor del av sitt omland.

I dag börjar de största svenska städerna bli otympliga och svåra att kontrollera vad gäller lagöverträdelser, trafik- och bostadsproblem och avfallshantering. Samtidigt växer glesbygdproblemen; närservicen blir allt sämre när befolkningsunderlaget sviktar och ungdomen lockas till städerna av det större nöjes- och arbetsutbudet. De kvarvarande får till råga på allt via skattsedeln subventionera *bostadsbyggandet* och *transportsystemen* i städerna.

Vi vet att vi behöver vår levande landsbygd – för *försvar* och *livsmedelsförjning*, för att hålla *kultur- och naturvärden* levande och för att bibehålla de grundläggande *överlevnadskunskaperna*, som i dag är på väg att falla i glömska. Vi behöver ett *jordbruk* där man inte är helt beroende av importerade insatsvaror och där man tillämpar odlingsmetoder som ger långsiktigt bärande jordar och fullvärdiga livsmedel.

Landsbygdskulturen och kulturminnen måste bevaras

Mycket av de gamla kunskaper som ligger till grund för landsbygdens kulturliv riskerar att gå förlorade när den levande landsbygden förvandlas till glesbygd. De som i dag håller landsbygdskulturen vid liv är enstaka eldsjälar, som ofta övertagit kunskaperna om och kärleken till tidigare generationers kulturskatt – det rika och mångformiga kulturlandskapet, historiska kulturminnen, konsthantverk, mattraditioner...

I glesbygdens saknas ofta den generation som skulle ta över kunskaper och kulturarv; för de kvarvarande blir det allt mera meningslöst att fortsätta ett arbete som är dömt att dö ut med dem. Det är lätt att ge upp och passiviseras.

Genom bl.a. den kulturbevarande insatsen i Stensjö by i Oskarshamns kommun har man, med nu indragen hjälp av vapenfritjänstgörande, kunnat hålla en oskiftad 1800-talsby i ursprungligt skick till besökarnas – men tyvärr

inte kommande generationers – stora glädje. Detta visar att ungdom som fått möjligheten att en tid arbeta med kulturvård blir engagerad och känner djup tillfredsställelse när de ser vad de kan åstadkomma och känner sig rotade i sin historia.

Mot. 1988/89
Jo894

Staten har i dagens läge svårt att få medel och människor för den nödvändiga skötseln av naturskyddade områden och kulturminnen. Vi föreslår därför att en försöksverksamhet startas, där ungdomskollektiv får utbildning i skötseln av kulturlandskap och kulturminnen samt i hantverk.

Ett lämpligt naturreservat kan överlåtas till dem på goda arrendevillkor mot att de vårdar reservatet enligt skötselplan. Därutöver kan de finna sin utkomst genom att odla och förädla skörden för avsalu; de kan sälja sina hantverksalster, de kan hålla igång kursverksamhet och lägerskolor, ta emot turister m.m.

Förebilder för en verksamhet som denna finns bl.a. i Skattungbyn i Dalarna och på Tiskaretjärn i Värmland. Utbildningen kan ges på någon av de många folkhögskolor som redan nu har många lämpliga kurser. Verksamheten kan ses som ett led i strävandet efter att ge glesbygden liv för att få hela Sverige att leva.

Hemställan

Med hänvisning till ovanstående hemställs

1. att riksdagen beslutar att försöksverksamhet skall planeras och sättas igång med ungdomskollektiv som utbildas i kulturlandskapsvård, kulturminnesvård, konst- och vardagshantverk,
2. att riksdagen beslutar att ett naturreservat skall upplåtas på goda ekonomiska villkor, så att ungdomarna dels kan sköta reservatet, dels finna sin utkomst genom verksamheter av kulturbevarande art, jordbruk, turism och kursverksamhet.

Stockholm den 24 januari 1989

Anna Horn af Rantzien (mp)

Kaj Nilsson (mp)

Roy Ottosson (mp)

Ragnhild Pohanka (mp)

Åsa Domeij (mp)